

Nr 218.

Av herr **Svedman**, om modernisering av Sverige-skeppens artilleri-ammunition.

A. Ökning av skottvidden å Sverige-skeppens 28 cm kanoner.

Å artillerifartyg med svåra kanoner byggda under eller efter världskriget uppställas i alla mariner kravet på skottvidder uppgående till minst 30 000 meter. Så t. ex. är förhållandet med de finska pansarbåtarnas 25 cm kanoner. Vidare har inom de ledande marinerna omfattande ombyggnader verkställts för detta ändamål å i tjänst varande artillerifartyg, byggda före och under världskriget. De i Östersjön befintliga slagskeppens svåra kanoner torde hava en skottvidd av 23 å 24 000 meter.

Även om behovet av 30 000 meters skottvidd för ett artillerifartyg endast torde komma ifråga vid bombardemang av kustfästningar eller kustorter så bör man dock räkna med att den första artilleristiska känningen mellan artillerifartyg kan vid goda siktförhållanden uppstå på 24 å 25 000 meters avstånd. Det är då av såväl taktisk som moralisk betydelse, att egna skepp kunna besvara elden på dessa avstånd.

Sverigeskeppens 28 cm kanoner, som räkna modellår 1912, hava vid sin maximielevation en skottvidd, som i jämförelse med ovanstående är otillräcklig. För att öka denna skottvidd stå tvenne möjligheter till buds, nämligen *ökning av elevationen* eller *förbättring av projektilernas ballistiska egenskaper*.

Den första utvägen kräver omfattande ombyggnadsarbeten, som beräknas betinga en kostnad av cirka 500 000 kronor per fartyg, varför densamma av ekonomiska skäl ej torde stå öppen.

Förbättring av projektilernas ballistiska egenskaper kan i första rummet erhållas genom ändring av projektilens spetsform, varigenom en skottviddsökning av upp till 20 procent kan påräknas.

En dylik förbättrad spetsform kan beträffande de härdade projektilerna, pansargranater och halvpansargranater, endast erhållas genom nyanskaffning, och även härvid är man beträffande projektilens längd bunden av hissarnas dimensioner samt — med hänsyn till önskad maximiverkan vid målet — av att projektilvikten ej nedgår.

Beträffande spränggranater ställer sig frågan betydligt gynnsammare. Dels kunna dessa ohärdade projektiler bearbetas och därigenom spetsformen ändras å redan befintliga sådana och dels kan en nedgång av vikten här tillåtas utan nämnvärd försämring av projektilernas träffverkan, därest blott samma sprängladdningsvikt kan bibehållas.

Sålunda är det möjligt att genom ändring av 28 cm spränggranater M/16 beträffande spetsform och vikt uppnå en tillfredsställande skottvidd.

Kostnaden för denna ändring av befintliga 28 cm spränggranater M/16 beräknas till 27 000 kronor. Härmed sammanhängande ändring av instrumentering och skalor å tre Sverigeskepp beräknas betinga en kostnad av 25 000 kronor eller tillsammans kronor 52 000.

B. Ökning av skottvidden å Sverige-skeppens 15 cm kanoner.

På grund av att torpedens porté minst fördubblats sedan Sverige-skeppens 15 cm kanoner konstruerades och då man numera får räkna med att medelstridsavståndet för artilleristrid mellan artillerifartyg vuxit till cirka 15 000 meter från cirka 10 000 meter vid världskrigets början, är skottvidden för 15 cm kanon M/12 nu otillräcklig. Som jämförelse må nämnas, att största skottvidden för moderna 15 cm kanoner är cirka 24 000 meter.

Att öka Sverige-skeppens 15 cm kanoners skottvidd genom höjning av elevationen torde liksom vid 28 cm kanonerna på grund av de stora kostnaderna ej f. n. kunna ifrågasättas. Förbättring av spränggranaternas spetsform blir även här den minst kostsamma utvägen.

Verkställda skjutprov hava visat att genom ändring av spetsformen å 15 cm spränggranater M/14 erhålles en skottvidd, som väl överstiger det sannolika medelstridsavståndet enligt ovan.

Kostnaden för denna förändring av befintliga 15 cm spränggranater M/14 beräknas till kronor 60 000.

Av ovanstående framgår sålunda att för en sammanlagd kostnad av 112 000 kronor erhålles en avsevärd ökning av våra tre Sverige-skepps stridsvärde. Då vidare vid den föreslagna moderniseringen av ammunitionen materialkostnaderna bliva relativt små, varför större delen av den erforderliga summan kommer att utgå i arbetslöner, synes det mig uppenbart, att det föreslagna arbetet utan uppskov bör sättas i verket.

Under återopande av vad i förevarande motion anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att det i årets statsverksproposition under rubriken »Utgifter för kapitalökning» upptagna anslaget till statsbeställningar 112 000 kronor skola användas för modernisering av Sverige-skeppens artilleriammunition.

Stockholm den 22 januari 1934.

Gust. Svedman.

I motionens syfte instämma:

Erik Nylander.

Nils V. Sandström.

Arvid De Geer.

Emanuel Björck.

Edvin Leffler.

Th. Gardell,

Gahns.

Ernst V. Olsson.

Arvid Gardell,

Stenstu.